

WNIOSKI Z KONFERENCJI EWR'12
Warszawa, 27–28 marca 2012 r.

1. Zapewnienie powszechnej dostępności energii elektrycznej i gazu na terenach wiejskich stało się podstawą współczesnego rozwoju cywilizacyjnego i kulturalnego jak też nowoczesnego rolnictwa na tych terenach. W ostatnim okresie następuje znacznie szybszy niż w odbiorców miejskich wzrost zapotrzebowania na energię elektryczną i paliwa gazowe przez wiejskie gospodarstwa domowe i rolnictwo. Podobne tendencje są spodziewane w bliższej i dalszej przyszłości.
2. Rozbudowana na terenie całego kraju elektroenergetyczna wiejska sieć dystrybucyjna w obecnym stanie dostarcza energię elektryczną nie zawsze o właściwej jakości, w oczekiwanej ilości z wymaganą pewnością zasilania. Sieć ta wybudowana do 80. lat ub. w. wymaga pilnych inwestycji modernizacyjnych z wykorzystaniem środków pomocowych Unii Europejskiej. Do głównych przeszkód w szybkiej realizacji tej modernizacji należą: niedostateczne środki finansowe przedsiębiorstw energetycznych, które mogą przeznaczyć na ten cel ale przede wszystkim coraz większe trudności przy uzgadnianiu dokumentacji prawnej dla tych inwestycji.
3. Mówiąc o skutkach złego stanu sieci wiejskich dla rozwoju wsi należy mieć na uwadze również niedostateczny rozwój sieci 110 kV, który jest współodpowiedzialny za taką sytuację. Oceniając przyczyny i skutki dużych awarii sieciowych należy uwzględnić udział sieci dystrybucyjnej 110 kV i sieci przesyłowych w zakresie tych awarii, a nie tylko stanu sieci wiejskich jako przyczyny braku zasilania odbiorców.
4. Dla oceny stanu elektroenergetycznych sieci wiejskich należy uwzględniać nie tylko stopień ich zdekapitalizowania lecz również dotrzymanie podstawowych standardowych parametrów jakości energii elektrycznej u odbiorców zasilanych z tych sieci tj. dopuszczalnego czasu przerw i dopuszczalnych poziomów odchyień napięcia. Pierwszy z tych parametrów może być kontrolowany przez OSD wdrożonymi aplikacjami rejestracji czasu przerw w sieci SN i nN a również na podstawie materiałów wyjściowych do obliczeń wskaźników SAIDI, SAIFI i MAIFI. Drugi poprzez instalowanie u odbiorców liczników z funkcją pomiaru napięcia i wprowadzenie odpowiedniej aplikacji w systemie informatycznym wykorzystującym te dane.
5. Celowość uzyskiwania informacji o sytuacji napięciowej, pozyskiwanych poprzez droższe liczniki, leży w kompetencjach przedsiębiorstw energetycznych.
6. Celowe jest zapewnienie przepływu z ARE do PTPiREE informacji dotyczących danych statystycznych umożliwiających ocenę stanu sieci oraz określenie zasad współpracy z ARE w tym temacie.
7. Należy zwiększyć dyscyplinę przy wykonywaniu instalacji elektrycznych w gospodarstwach wiejskich według przepisów i norm, w szczególności w zakresie powszechnego stosowania ochronnych wyłączników różnicowo-prądowych i połączeń wyrównawczych.
8. Należy metodami administracyjnymi spowodować realizację okresowych kontroli stanu instalacji elektrycznych u odbiorców wiejskich, obowiązujących z tytułu art. 62 Prawa budowlanego.

9. Dla radykalnej poprawy złego stanu instalacji elektrycznych u odbiorców wiejskich celowe jest utworzenie na wsiach usługowej sieci elektryków wiejskich. Możliwe jest wykształcenie odpowiednich fachowców spośród bezrobotnej młodzieży wiejskiej na doraźnie organizowanych terenowych kursach. Są już opracowane szczegółowe programy i pomoce szkoleniowe dla takich kursów a również uzyskane doświadczenia z przeprowadzonego dotychczas szkolenia. Należy przeanalizować wskazanie organizatora tych szkoleń w strukturach SEP i NOT.
10. Jako niezbędną należy traktować działalność dla zapewnienia bezpieczeństwa przed porażeniami prądem elektrycznym, pożarami i wybuchami od urządzeń elektrycznych i gazowych oraz wyładowań atmosferycznych.
11. Konieczne jest zwiększenie wymagań w zakresie jakości opracowywania planów zaopatrzenia gmin w nośniki energii i ich przełożenia na plany zagospodarowania przestrzennego. Konieczne jest zacieśnienie współpracy w tym zakresie między samorządami gmin a przedsiębiorstwami energetycznymi. Umożliwi to właściwy rozwój infrastruktury sieciowej. Należy przy tym promować rozwój generacji rozproszonej z OZE oraz mikromagazynów energii elektrycznej. Może być celowe włączenie w tę sprawę ZUTNOT.
12. Modernizacja elektroenergetycznych sieci dystrybucyjnych nie może być pomijana przez samorządy w procesach określania priorytetów inwestycyjnych, w tym współfinansowanych ze środków pomocowych Unii Europejskiej, które obecnie nie są wykorzystywane. Konieczna jest współpraca w zakresie określania planów inwestycyjnych samorządów i przedsiębiorstw energetycznych oraz rozumienia wzajemnych potrzeb i ograniczeń. Niezbędne jest także kształtowanie świadomości decydentów i społeczeństwa, że poprawa stanu infrastruktury energetycznej na obszarach wiejskich jest niezbędna dla podniesienia konkurencyjności i atrakcyjności regionów, a tym samym przyciągnięcia inwestorów oraz zapewnienia wyższego standardu życia i poziomu usług dla lokalnych społeczności.
13. Celowym jest podjęcie starań o upowszechnienie indywidualnych instalacji solarnych, biogazowych i pomp ciepła dla pokrycia potrzeb ciepła w gospodarstwach wiejskich.
14. W obliczu możliwości pojawienia się rozproszonych źródeł, generatorów energii elektrycznej, w sieci niskiego napięcia, takich jak:
 - a) ogniwa fotowoltaiczne,
 - b) generatory wiatrowe,
 - c) generatory CHP (generator zasilany gazem naturalnym wytwarzający energię ciepłą i elektryczną w skojarzeniu),
 - d) biogazownie.
15. Należy w projektach systemów Smart Metering, Smart Grid przewidzieć możliwość:
 - a) pomiaru zużycia gazu naturalnego,
 - b) pomiaru ilości wytwarzanej energii elektrycznej,
 - c) pomiaru parametrów generowanej energii,
 - d) nadzoru i sterowania urządzeniem CHP przez dostawcę gazu i/lub dostawcę energii,
 - e) nadzoru i sterowania innymi źródłami rozproszonymi energii elektrycznej.
16. Na ogólną liczbę 2489 gmin do 1729 (69,5%) z nich dociera gaz ziemny. W większym stopniu zgazyfikowane są gminy z południowej Polski, położone bliżej źródeł dostaw gazu, a w znacznie mniejszym gminy z województw północnych.

17. Ochrona klimatu (zmniejszenie emisji CO₂) oraz wyższa efektywność zastosowania gazu ziemnego wywołują potrzebę rozwoju gazyfikacji miast i wsi.
18. Na opłacalność procesu gazyfikacji miejscowości mają wpływ następujące czynniki:
 - a) ilość i charakter poboru gazu,
 - b) odległość od istniejącej gazowej sieci przesyłowej bądź dystrybucyjnej wysokiego ciśnienia, – gęstość i rodzaj zabudowy,
 - c) obecność infrastruktury komunalno-bytowej i przemysłowej (szkoły, szpitale, urzędy, piekarnie, młyny itp.),
 - d) czynniki rozwoju ekonomicznego miejscowości, dochody gospodarstw domowych, bezrobocie,
 - e) koszty realizacji inwestycji, w tym możliwości jej współfinansowania np. dotacje UE, środki funduszu ochrony środowiska.
19. Realizacja inwestycji liniowych, w tym gazociągów przesyłowych i dystrybucyjnych napotyka na wiele barier formalno-prawnych, których pokonanie trwa niejednokrotnie wiele lat. Należą do nich:
 - a) złożoność procedur, dowolność interpretacyjna, sprzeczności i ciągłe zmiany obowiązujących przepisów,
 - b) trudności w uzyskaniu decyzji administracyjnych (decyzje lokalizacyjne, pozwolenia na budowę),
 - c) dostępność do gruntów: uzyskanie prawa do dysponowania gruntem na podstawie przeprowadzonej procedury ograniczenia praw własności w pasie gazociągu dla jednego właściciela może trwać czasami wiele lat,
 - d) nieregulowany stan prawny oraz brak odpowiednich taryfikatorów wyznaczających wysokość odszkodowania dla właścicieli gruntów stanowi główną przyczynę protestów, niezadowolonych społecznych i przedłużania w nieskończoność procesu inwestycyjnego,
 - e) blokowanie procedur i opieszałość sądownicza z uwzględnieniem jej wieloszczebelowości wydatnie wydłuża proces realizacji inwestycji liniowych.
20. Do ułatwień realizacji inwestycji liniowych należy zaliczyć:
 - a) decyzje o lokalizacji inwestycji celu publicznego,
 - b) umieszczanie inwestycji w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,
 - c) możliwość etapowania przyjętych rozwiązań technicznych gazyfikacji miejscowości np. pregazyfikacja dostawami gazu ziemnego sprężonego – CNG lub gazu ziemnego skroplonego – LNG.
21. Najlepsze efekty z wykorzystania gazu ziemnego uzyskać można poprzez stosowanie:
 - a) gazowych pomp ciepła do grzania i chłodzenia,
 - b) kotłów kondensacyjnych wspartych pompami ciepła,
 - c) gazowych układów skojarzonych, w tym trój generacji – ciepło, zimno, energia elektryczna.

Zebrała i opracowała Komisja Wnioskowa w składzie:

- *Lech Bożentowicz – przewodniczący*
- *Elżbieta Niewiedział – członek*
- *Henryk Gładyś – członek*
- *Janusz Tokarzewski – członek*
- *Stanisław Krakowiak – członek*